

*Jaroškov, Šebestov, Úbislav, Jáchymov, Krousov, Chalupy, Michalov, Kůsov,
Říhov, Lesní Chalupy, Zadov, Jirkalov, Bláhov, Churáňov, Vyšehrad*

VYDÁVÁ OBECNÍ ÚŘAD STACHY °ČÍSLO 1 °DUBEN 2014

STAŠSKO

ZPRÁVY Z RADNICE

Vážení občané,
rádi bychom na tomto místě zrekapitulovali rok 2013 a zároveň Vás seznámili s tím, co nás čeká v roce letošním.

Původně schválený rozpočet obce Stachy pro rok 2013 ve výši příjmů 21.648.500 Kč a ve výdajích 21.619.700 Kč byl v průběhu roku několikrát v závislosti na přijatých dotacích upravován, až jsme zakončili rok s přebytkem ve výši 1.982.747 Kč, kdy příjmy činily 25.286.228,- Kč a výdaje se zastavily na 23.303.480 Kč. K 1. 1. 2014 byly k dispozici i další prostředky na běžném účtu ve výši 8.930.174 Kč a na podílových listech máme uloženo 9.314.693 Kč. Pro letošní rok budeme hospodařit se schváleným rozpočtem ve výši příjmů v celkové částce 21.545.600 Kč a výdajů v celkové částce 21.533.700 Kč. Jedná se však o rozpočet, kde nejsou započteny případné dotace, a proto se konečná čísla budou v průběhu roku měnit.

Obec zorganizovala veřejnou sbírku peněžních prostředků pro postižené povodní, registrovanou Krajským úřadem v Českých Budějovicích, kde bylo od dárců vybráno 64.700 Kč, které byly poskytnuty na základě rozhodnutí zastupitelstva asi nejvíce postižené jihočeské obci Putim. Všem občanům, kteří se přispěli, patří náš hluboký dík. Nejvýznamnější akcí loňského roku bylo určitě otevření staronové budovy ZUŠ ve Stachách. V této etapě byly kompletně zrekonstruovány vnitřní prostory a Liduška od září slouží dětem. Celkové náklady včetně první etapy, kdy došlo k výměně střešní krytiny, opravy krovu a zateplení celého objektu se vyšplhaly na částku 7.8 mil. Kč a jednalo se o finanční prostředky obce. Z fondů na opravu povodňových škod byla realizována oprava komunikace v Úbislavi a před dokončením je propustek a opěrná zeď v Michalově. Z prostředků Státního fondu životního prostředí byl zhotoven nový záložní vrt pro vodojem v Jaroškově a jednalo se zde o 100 % dotaci. Bohužel jsme vrátili dotaci na opravu komunikace při potoce, kdy firma zvítězivší ve výběrovém řízení navýšila konečnou cenu téměř na dvojnásobek, což pro nás bylo nepřijatelné a hrozila by nám pokuta od poskytovatele dotace. Rovněž jsme nebyli úspěšní se žádostí o finanční prostředky z fondu NUTS ROP Jihozápad na zborcený most v Úbislavi. Tuto žádost v letošním roce zopakujeme. Z dotačních prostředků JČ kraje byla opravena vstupní brána a obvodová zeď na hřbitově (40.000 Kč), oploceno fotbalového hřiště (166.000 Kč), dovybavení hasičů zásahovou technikou (159.321 Kč), Tyto dotace byly poskytovány ve výši 70%, tzn. že zbylých 30 % jsme hradili z prostředků obce. Ze 100% vlastních prostředků ve výši 280.000 Kč jsme vyměnili okapy, okna a vstupní dveře ve zdravotním středisku, dále jsme zrekonstruovali zdravotní instalace a namontovali ozvučení v pietní síni nákladem 180.000 Kč.

Před koncem roku jsme obdrželi prostředky na zateplení hasičárny včetně výměny otopného systému. Tato akce se dokončuje v těchto dnech a stavební náklady činí 1.359.340 Kč. Takový byl tedy rok 2013 z pohledu z pohledu investic. Mimo to byly projektově připraveny opravy dalších komunikací v obci (Sídliště Jirkalov, Stachy – hřiště, Zemanov, Říhov, Zadov atd.) a čeká se na vyhlášení vhodného dotačního titulu.

Podány byly však i další žádosti o dotace, které se budou vyhodnocovat v roce letošním. Konkrétně se jedná o revitalizaci zeleně v obci (park, hřbitov, okolí pomníku a alej v Úbislavi), nákup kompostérů pro občany, zateplení zbývajících dvou obecních komunálních budov, kterými je zdravotní středisko a obecní úřad.

Pro letošní rok je připravena za pomoci dotace z MMR rekonstrukce komunikace na Zadově a v Jaroškově. Právě nyní probíhá výběr dodavatele obou akcí a vítězná firma by měla mít hotovo do konce června. V tomto termínu by měla proběhnout i další akce, tentokrát z krajských prostředků, a to rekonstrukce vodovodu a kanalizace včetně povrchu vozovky u potoka ve Stachách. Ze strany JČ kraje jako vlastníka komunikace je plánována oprava úseku Zdíkovec – Jaroškov. Dále jsme již letos obdrželi dotaci na materiální dovybavení hasičského vozidla a v souvislosti s již zmiňovaným zateplením hasičárny jsme požádali ještě o prostředky na rekonstrukci vnitřních prostor této budovy. Z vlastních prostředků budeme letos muset opravit střechu, která, jak se zjistilo při stavebních pracích, je v kritickém stavu. Bohužel nám nebyla přiznána dotace na opravu podlah v tělocvičně místní školy, což pro zajímavost představuje částku téměř 800 tis. Kč. Čekáme tedy na vyhlášení vhodného dotačního titulu a podáme ji samozřejmě znovu. Z prostředků obce právě probíhá oprava přízemí a střechy v budově bývalé školy v Úbislavi.

Jakmile nám počasí dovolí, připravujeme částečné odvodnění spojené s opravou chodníku na hřbitově a pokusíme se opravit i část chodníků v obci. Ve stadiu příprav je i další akce, která se nám v loňském roce nepovedla, a to je rekonstrukce vodovodu v čp. 174. Po vzájemné dohodě s majiteli dojde ke směně pozemků na Zadově pod komunikacemi na Roviny, což nám umožní požádat o dotaci i na tuto akci. V trendu narovnání vzájemných vlastnických vztahů bychom chtěli pokračovat i v dalším období. V různém stádiu zpracování jsou i další žádosti o dotace. Namátkou uvádíme třeba dětské hřiště, oprava historického lustru z místního kostela, nákup komunálního vozidla (traktor s příslušenstvím nebo univerzální nosič nářadí), bezdrátový rozhlas. Zmínit bychom se měli ještě o dlouhodobější akci, kterou je příprava tzv. velké kanalizace, kdy se jedná o projekt rádoově se pohybující okolo částky 100 mil. Kč.

V současné době je zpracován projekt a zažádáno o stavební povolení, což je podmínkou pro podání dotační žádosti, bez které nejsme schopni tento projekt realizovat. Zabýváme se i přípravou zpracování jakési vizuální studie centrální části Stach, možností dalšího využití budovy kina a pravděpodobně se v nejbližším období nevyhneme rekonstrukci školní kuchyně a zdravotních instalací v budově školy. Rovněž připravujeme zadání nového územního plánu obce. Toto pro nás vyplývá i ze zákona a zároveň si jsme vědomi, že současných 13 změn přehlednosti území nepřidá, a současný stav již nedovoluje jakkoliv pokračovat v dalším rozšiřování.

Tímto jsme se snažili nastínit směr, kterým se chceme i dále ubírat a nezbyvá nám než si přát, abychom se nám povedlo uskutečnit co nejvíce z výše uvedených akcí.

Rada obce

Udělení čestného občanství obce Stachy

Zastupitelstvo obce Stachy udělilo na svém XIX. řádném zasedání dne 19. 12. 2013 „Čestné občanství obce Stachy“ panu MUDr. Rudolfu Voldřichovi za jeho nezměrnou ochotu a péči, s kterou se věnuje našim spoluobčanům.

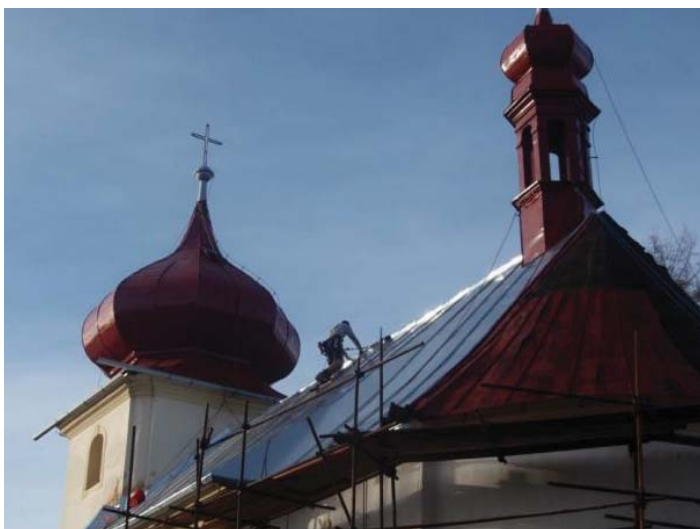
Pan doktor Rudolf Voldřich se narodil ve Stachách, v domě na náměstí, který jeho předkové postavili koncem 19. století a kde po 3 generace Voldřichů provozovali řeznictví a uzenářství. Patrně i on byl určen pokračovat v této tradici. Základní školu vychodil ve Stachách, v letech 1963 až 1966 poté vystudoval SVVŠ ve Vimperku

a po maturitě byl přijat na Lékařskou fakultu UK v Plzni, kde studoval od roku 1966 až do roku 1972.

Po promoci na Lékařské fakultě v Plzni nastoupil do zaměstnání jako sekundární lékař na chirurgickém oddělení nemocnice ve Vimperku u primáře dr. Kvasničky. S krátkou přestávkou vojenské služby a jednoročního působení v nemocnici v Prachaticích, kde zastával funkci zástupce primáře, pracoval ve Vimperku. V tomto období složil atestační zkoušky I. a II. stupně z oboru chirurgie. V roce 1985 získal v konkursu místo primáře na chirurgickém oddělení v nemocnici v Sušici, kde působí doposud. Chirurgické oddělení je součástí nově postavené nemocnice, splňující standarty EU a patří ke špičkovým pracovištím ve své kategorii v rámci celé republiky. V Sušici složil atestační zkoušku z traumatologie, v minulých letech absolvoval stáže v Mnichově, Regensburgu a USA. Pod jeho vedením se zavádějí stále nové ošetřovací a léčebné postupy. Spolupracuje rovněž s renomovanými ústavu FN v Plzni, Budějovickou nemocnicí, s Nemocnicí na Homolce. Se svým rodištěm je stále v úzkém kontaktu a mezi stachovskými rodáky má mnoho dlouholetých kamarádů a přátel. Je členem zdejšího mysliveckého sdružení a donedávna se zúčastňoval organizování sportovních akcí na Zadově, podílel se také na zdravotnickém zajišťování lyžařských závodů. To je náš čestný občan, pan primář doktor Rudolf Voldřich.

Oprava kostela Panny Marie Bolestné ve Stachách

Oprava střechy hřbitovního kostela Panny Marie Bolestné ve Stachách byla realizována s finanční spoluúčastí Obce Stachy v celkové výši 70tis. Kč ve formě daru Římskokatolické farnosti Stachy, která byla investorem této akce.

Inzerce

GEODETICKÁ KANCELÁŘ

Geodest plus

Ing. Jaroslav Grabmüller

Geodetická kancelář
GEODESTPLUS – Ing. Jaroslav Grabmüller
Ve Vacově, Vimperku a ve Strakonících,
Provádí geometrické plány, vytyčování hranic
pozemků a další práce viz. www.geodestplus.cz

tel. 380 120 103, mobil 602 454 572

ZE ŽIVOTA ŠKOLY

Dárek do Ivanova Sela

Žáci dramatického oboru Základní umělecké školy Stachy, kteří v minulém roce účinkovali v chorvatském Daruvaru na divadelním festivalu a žáci 6. a 7. třídy Základní školy ve Stachách společně se svými učiteli uspořádali sbírku věnovanou na zakoupení knih pro děti do Ivanova Sela. Ivanovo Selo je nejstarší Čechy založenou osadou v Chorvatsku. Více než čtyři generace se zde rozvíjel nejen hospodářský, ale především bohatý kulturní život s patriotním dodržováním českých tradic. Před srbsko-chorvatskou válkou před 22 lety místní školu navštěvovalo téměř 200 dětí. Dnes tu do školních lavic usedá a výkladu v českém jazyce naslouchá jen sedm žáčků... Právě pro tyto děti bylo zakoupeno celkem osmnáct českých psaných knih - pro nejmladší i starší čtenáře, knihy rozmanité obsahově (pohádky, básně, pověsti, zpěvníky, knihy výtvarných nápadů, vystřihovánky), ale i klasická četba.

Odměnou všem, kteří se na této akci podíleli, jsou nadšené dětské tvářičky zářící nad prohlíženými knihami na fotografii zaslané společně s novinovým článkem z Ivanova Sela.

Michaela Vacíková

Krátce o dění v SRPŠ

Na poslední schůzi, která se konala v pátek 21. 2. 2014, byl odsouhlasen a předán příspěvek základní škole ve výši 2.000 Kč na dětský den, pořádaný místní školou. Příspěvek ve stejné výši obdržela i mateřská škola na plavecký výcvik v Prachaticích.

Za SRPŠ Voldřichová Štěpánka

Ze ZUŠky - Znáte lepší návod, jak přivítat jaro?

Každý vítáme jaro po svém. Stašská základní umělecká škola vítá již každoročně toto krásné a radostné období hudbou. Vždy po dlouhé zimě všechny určitě potěší první paprsky teplého slunce, s ním se rozezvučí i hlasy našich zpěvných ptáků, krajina dostává úplně jiný ráz, vše kolem nás se začne zelenat a probouzet ze zimního odpočinku, květy prvních jarních kyticek pohladí naše oči a život se stává rázem radostnějším. Abychom mohli tuto radostnou jarní náladu ještě podtrhnout, připravuje Základní umělecká škola ve Stachách společně se svými žáky a učiteli tradiční jarní koncert pro veřejnost. Ještě než se rozepíše o tomto koncertě, ráda bych čtenáře Stašska informovala o akcích školy, kterých se zúčastnili naši žáčci od ledna 2014. Pro žáky klavírního, houslového a kytarového od-

dělení byla MŠMT vyhlášena soutěž. Soutěžilo se od nejmladších žáků z přípravného oddělení až po ty nejstarší žáky druhého stupně. Ve školním kole si změřili své síly téměř všichni žáci naší „lidušky“. Z nich byli vybráni ti nejlépeší, kteří jeli reprezentovat ZUŠ do okresních kol. Určitě nám udělali velkou radost Barbora Vonášková ze třídy paní učitelky O. Bončkové, která soutěžila ve hře na housle a v okresním kole v Prachaticích získala první místo s postupem do kraje, velmi potěšili i Jakub Vonášek ze třídy učitele M. Střečka a Zuzana Rychtářová ze třídy paní učitelky J. Vítečkové, kteří v okresním kole soutěže ve Vimperku získali za hru na klavír J. Vonášek druhé místo a Z. Rychtářová třetí místo. Jsme rádi, že naši žáci byli v rámci prachatického okresu takto úspěšní. Patří jim gratulace a jejich učitelům poděkování za přípravu na soutěž.

V měsíci březnu se uskutečnil jarní koncert, jak jsem se již v úvodu tohoto článku zmínila. Velkou radostí nejen pro účinkující, ale hlavně pro publikum bylo nově vytvořené prostředí v hudebním sále, kde interpreti mohli předvést své hudební výkony na nově vybudovaném pódiu. Určitě to byly pro publikum mnohem hezčí zážitky, když si mohli přímo vychutnat nejen hudbu, ale i hudební projev jednotlivých účinkujících. Chtěla bych touto cestou mnohokrát poděkovat panu Stropnickému za velkou laskavost a ochotu, se kterou nám společně s jeho synem vyšli vstříc a pódium zhotovili přes dobu jarních prázdnin a tím nenarušovali žádným způsobem běžnou výuku. Pódium zhotovili precizně a mohou se takto svou prací plným právem pochlubit.

Vážení čtenáři Stašska. Ráda bych Vás ještě informovala o našich dalších připravovaných akcích a tím bych vás

Barbora Vonášková, housle, 1. místo v okresním kole soutěže

SRPŠ pořádá 21. 6. 2014 turnaj ve VOLEJBALE na novém hřišti u školky, při špatném počasí v tělocvičně školy. Přichystaná družstva by měla být: hasiči, fotbalisté, Sokol a škola.

i ráda na některé akce pozvala. V měsíci dubnu plánujeme výchovné koncerty pro základní a mateřské školy, v květnu koncert ke „Dni matek“ v DPS v Kúsově. Tyto koncerty nejsou veřejné. Pokračovat budeme dalším řetězcem již veřejných koncertů, na kterých se s vámi rádi setkáme. Nejbližší koncert se uskuteční 7. 5. 2014 od 17 hodin v ZUŠ ve Stachách. Na tomto koncertě se představí nejen žáci naší ZUŠ, ale i žáci ze ZUMŠ z Vlachova Březí, s nimiž máme několikaletou spolupráci a velice pěkné přátelství. Následovat budou absolventské koncerty. Dne 19. 5. 2014 od 17 hodin se představí žákyně druhého stupně Radka Mráčková - housle a Radka Tomášková - akordeon a završí svým absolventským vystoupením svá studia v základní umělecké škole. Uslyšíme například Montiho „Čardáš“, „Romantický kus č. 1“ od A. Dvořáka a další skladby. Co se naučil ve stachovské „lidušce“ další absolvent Ondřej Carvan, to nám předvede dne 20. 5. 2014 od 17 hodin. Vystoupí nejen jako sólista, ale i se svými hosty a taneční skupinou Freeboys. Do třetice se nám představí absolventi klavírního oddělení T. Sásková, M. Jaček a N. Kopáčiková na koncertě 28. 5. 2014 od 17 hodin. Myslím si, že se máme všichni na co těšit. Tímto koncertem ukončíme letošní škálu koncertů a hudebních vystoupení žáků ZUŠ Stachy. V měsíci červnu se mohou přijít přihlásit noví žáč-

první řada zleva: I. Švihelová, A. Heidenreichová, N. Střelečková, druhá řada zleva: B. Latislavová, L. Ciprová, L. Řezníková

ci do ZUŠ. Denně v odpoledních hodinách bude probíhat nábor spojený z průzkumem hudebnosti. Bylo by dobré telefonicky se domluvit na konkrétní hodině návštěvy rodičů s dítětem na tel. čísle: 388 428 289.

Těšíme se na vás a budeme rádi, když si uděláte čas, vyberete si z naší nabídky a přijдете mezi nás a naše mladé muzikanty na některý koncert.

Olga Bončková, vedoucí ZUŠ Stachy

DHLÉDNUTÍ

Výsledek Tříkrálové sbírky 2014

Sbírka probíhala ve dnech 1 - 14. ledna 2014, sbírku zajišťuje Oblastní charita Vimperk. Na Staších bylo vybráno celkem 6.620 Kč, z toho: Klára Albrechtová (Stachy) 1.995 Kč, Jitka Pelešková roz. Kramlová (Stachy) 2.725 Kč, Jana Brabcová (Jaroškov) 1.900 Kč. Celkový výtěžek sbírky za celou oblastní charitu Vimperk je 93.765 Kč. Část sbírky je určena na pokrytí nákladů Domova klidného stáří Pravětín na vybavení pokojů pro uživatele a nákup rehabilitačních pomůcek, část sbírky pak pro další humanitární účely (bližší informace podá pí. Brabcová nebo pí Škopková na tel: 733 220 649).

...a kdože to byli, ti malí koledníci? Miroslav Frnoch, Milada Frnochová ml., Jitka Pelešková ml., Zuzana Slančová, Lucie Špiclová, další.

Díky všem, kteří přispěli, a ti, kteří třeba na koledničky čekali marně, si určitě najdou i nějakou další cestu jak

dobrou věc podpořit jinak. Pokud by se někdo chtěl stát dobrovolníkem a v příštím roce se na sbírce aktivně podílet, ať kontaktuje Oblastní charitu - 733 220 649.

Pelešková Jitka

Silvestrovský výstup na Popelnou

Je konec roku, je Silvestr, skoro jarní počasí tahá lidi z postelí a posílá je do Chalup pod lípu. Co tam? Začíná tady TRADIČNÍ VÝSTUP NA POPELNOU. V 10 hod je naves plná lidí s batůžky, děti a několika psů. Navzájem se zdraví staří známí, ale i noví účastníci, kterých každým rokem přibývá. Malý přípitek z přinesených zásob, společné foto a rachejtle odstartuje pochod. Dlouhý had lidí se pomalu posouvá krajinou na Popelnou. Na „skále“ nás vítají Michaláci, kteří se letos poprvé přidali k této tradici. Je poledne, každý sní svojí svačinu, všichni si připíjejí šampaňským a navzájem si přeji šťastný nový rok se vším krásným, co lidé potřebují k životu. Ještě se pokocháme nádherným pohledem do kraje. Pod námi jsou osady Šebestov, Chalupy, Michalov a středisková obec Stachy. Na obzoru je Královský kámen, Javorník s rozhlednou, Temelín, Svata Mária s vysílačem, pod Mária je hradiště Věneč, kam dnes také vystoupali lidé. I na Boubín jde hodně lidí. Krásná tradice, která spojuje lidi. A už je čas návratu. Letos byl překonán loňský rekord, proto věřím, že všech 119 účastníků pochodu na Popelnou horu se těší na Silvestr 2014, kdy se zase všichni sejdem. Ještě dva letošní rekordy. Nejstarší účastník druhý den oslavil osmdesáté páté narozeniny a nejmladší, ještě nechodící nemluvně, bylo přineseno v sedačce.

Eduarda Voldřichová

HOSPIC A STACHY

Hospic sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích slouží Jihočechům od r. 2005. Přichází na řadu ve chvíli, kdy medicína již vyčerpala veškeré cesty vedoucí k vyléčení a člověka jeho onemocnění ohrožuje na životě. Jeho místo je tam, kde je potřeba citlivě vnímat osobnost člověka v konečných stádiích – většinou onkologického onemocnění, tj. v závěrečných fázích života, umírání. Každému je v hospici garantováno, že: nebude trpět nesnesitelnou bolestí, v posledních chvílích nezůstane osamocen a za každých okolností zůstane zachována jeho lidská důstojnost. Zdravotnická péče, kterou hospic poskytuje, se označuje termínem paliativní medicína. Jejím cílem je dosažení nejlepší možné kvality života nejen pacientů, ale i jejich rodin. To zajišťuje tým lékařů, zdravotních sester, ošetřovatelů i dobrovolníků. A také - pokud si pacient přeje - psycholog nebo duchovní. Hmotné zázemí hospice vychází vstříc kvalitě života na konci dní. Ať se již jedná o bezbariérovou dispozici budovy, automatická polohovací lůžka, televizor, klimatizace, možnost připojení k internetu na každém pokoji, společenská místnost, bohoslužby, různé kulturní akce a tvořivé práce s klienty. Každý pokoj je také vybaven přistýlkou pro blízkou osobu. Její pobyt je vítán a umož-

něn kdykoliv. Režim návštěv je přizpůsoben potřebám pacienta 24 hodin denně, 365 dní v roce. Kapacita Hospice sv. Jana N. Neumanna je 30 lůžek. Z toho je 22 pokojů jednolůžkových a 4 dvoulůžkové. Upřímně si klademe za cíl vysokou kvalitu života až do jeho konce. Vycházíme z úcty k člověku jako neopakovatelné lidské bytosti. Využijte možností naší péče pro ty, kdo ji potřebují. Za osm let působení jsme pečovali o půldruhého tisíce pacientů. Jsme vděční za Vaši důvěru, neboť desítky z nich byli vaši sousedé ze Stach. Věříme, že u většiny z nich jsme naplnili ideál hospicové péče. Tj. aby člověk odcházel z tohoto světa bez bolesti, usmířen a s vděčností za život, který mu byl dán.

Přijďte se k nám podívat - na prohlídku budovy, či na návštěvu parku s řadou zajímavých dřevin a zvířat. Nebo do kaple bl. Jana Pavla II., kde jsou uloženy ostatky tohoto velkého polského papeže. Je to dům radosti, kde vše je poněkud hezčí a radostnější, než si spousta z nás myslí. Více informací naleznete na www.hospicpt.cz, popř. nám můžete pomoci na číslo účtu: 171 157 619 / 0600.

PhDr. Robert Huneš, ředitel hospice

P. S. slova naší pacientky na konci jejích dní: Mně se tady tak líbí... ..ale nikomu o tom neříkejte, chtěli by sem pak všichni! :-)

Ze života uživatelů domova pro seniory v Kúsově

I když letošní zima byla velice mírná, i tak se uživatelé vzorně starali o krmení zvířete. Ptáte se jak? Vedení zařídilo umístění krmelce v blízkosti domova a Myslivecká jednota Stachy dodala seno a obilí prostřednictvím pana Františka Voldřicha, který ke krmelci ještě s dalšími uživateli pravidelně dochází. Tím byla vytvořena další aktivita pro obyvatele domova. Podle starostlivosti obyvatel je zřejmé, že mají rádi přírodu.

Martina Mistrová, František Voldřich

KULTURA • SPORT

BŘEZEN měsíc čtenářů

V měsíci březnu ožila knihovna jako každoročně mnoha dětskými hlasy. Navštívily ji děti ze základní školy spolu s učitelem panem Michalem Hrdým a s paní učitelkou Michaelou Vacíkovou. Hovořili jsme o dvou tématech: Staré pověsti české a dílo Boženy Němcové, hlavně povídka Divá Bára. S dětmi z páté třídy jsme se přenesli do dob Praotce Čecha, věstili jsme společně s Libuší, se Šárkou jsme zrazovali Ctirada a dostali jsme se až na Chodsko, kde právě probíhal Boží soud. Dětem se tahle pověst moc líbila, zvlášť když jsem ji spojila i s mými znalostmi o Trhanovském zámku a o Domažlicích a Klenci. Samozřejmě jsme si v kostce přiblížili dílo Aloise Jiráska. Děti byly zvědavé a ptaly se na vznik pověstí. Snažila jsem se jim přiblížit dávné doby, kdy se vyprávělo pod rozžatou loučí, a lidé byli spokojeni s každým mluveným slovem, které jim bylo potřebou i vzácností. S paní učitelkou Vacíkovou a s jejími žáky jsme zase probírali dílo Boženy Němcové. Mimo stěžejní dílo Babičku jsou jim asi nejpřístupnější povídky a z nich Divá Bára. Vyprávění děti zaujalo, nejvíce se snad pozastavily nad tím, že Bára

měla oko buličí, což znamená, že měla krásné modré oko, které hledělo do světa s vírou a nadějí. Bára bylo vůbec dříve neohrožené a statečné, i když některými lidmi pohrdané. Ale v jejím případě láska zvítězila nad zlobou a nenávisť. Čas nám v knihovně tak utekl, že doba, vyhrazena dětem k návštěvě knihovny se zdála být příliš krátká.

Návštěva knihovny

V úterý 10. 12. 2013 jsme při hodině českého jazyka navštívili obecní knihovnu. Všechny přivítala paní knihovnice Marie Machová a ukázala nám prostory knihovny. Knihy jsou na regálech uspořádány podle zaměření. Některé jsou určeny nejmenším čtenářům, jiné dospělým a nechybí zde ani odborná literatura. Paní Machová nám sdělila podmínky pro půjčování knih a řekla, že čtenářem zdejší knihovny se může stát každý z nás. Nakonec přečetla pohádku Rozum a štěstí a přiblížila tak tvorbu spisovatele Karla Jaromíra Erbena pro děti. Zmínila se též o díle spisovatelky Boženy Němcové. Návštěva knihovny se mi moc líbila. Četba knih je důležitá pro zábavu a odpočinek, ale také pro získání moudrosti. Uvažuji proto, že se přihlásím mezi čtenáře Obecní knihovny ve Stachách.

Martina Lampová, žákyně 6. třídy ZŠ Stachy

Besedovat do knihovny přišli i nejmladší žáčci

Prvnáčky si s paní M. Machovou připomněli klasické české pohádky a poslechli si pohádku Jak se Honzík učil latinsky. Druháčky se seznámili s životem a dílem J. V. Sládka, vyslechli si některé jeho básně pro děti a jednu z nich se naučili. Na třetáčky čekalo povídání o českých pověstech a bájích.

Bohoslužby – Velikonoce

- 17. 4. Zdíkovec • 18.00 hod Památka poslední večeře Páně
- 18. 4. Stachy • 17.30 hod Křížová cesta
18.00 hod Památka umučení Páně
- 19. 4. Stachy • 12.00–15.00 hod – tiché modlitby u „Božího hrobu“
- 20. 4. Stachy • 10.30 hod – Mše svatá
- 21. 4. Stachy • 10.30 hod – Mše svatá

Připravované akce

- 19. 4. Velikonoční dílna od 14 hodin ve škole
- 19. 4. Velikonoční zábava – ANBO - DUO VETERÁNI + hosté
- 30. 4. Běh čarodějnic (pořádá Sokol Stachy)
- 30. 4. Dětská májka a májka
- 10. 5. První společná jízda na kolech (pořádá UVCO)
- 17. 5. DISCO – ANBO
- 14. 6. Zahájení léta

Rekapitulace zimní přípravy

Zimní příprava proběhla pod vedením hrajícího trenéra Vladislava Voldřicha. Záměrem bylo pozvolnou cestou zlepšit fyzickou kondici a herní dovednosti hráčů - především těch mladších - obojí jim značně chybí. Protože máme k dispozici široký kádr hráčů, naplánovali jsme hrát přípravné zápasy proti sobě samým. Tento záměr ztroskotál na největší slabině stachovského fotbalu – docházce na tréninky a přípravné zápasy. Na první přátelský zápas se proti Hrádku u Sušice sešlo pouhých 13 hráčů. Na druhý přátelský zápas s Vimperkem bylo hráčů 16 a na třetí se Čkyni opět 13 hráčů. Ze záměru hrát sami proti sobě jsme museli upustit již po prvním přátelském zápase a žalostná docházka na tréninky nás v tom jenom utvrdila. Fotbal na Stachách mají zřejmě opravdu rádi a jsou pro něj ochotni něco udělat pouze starší hráči, u těch mladých perspektivní nástupce zatím nevidím. V jarních mistrovských zápasech jsme počítali, že budou hrát převážně mladí hráči, ale zatím, až na některé výjimky nevím, koho z nich bych pravidelně nasazoval.

Přípravné zápasy: Stachy Hrádek u Sušice – 1:3; Stachy Vimperk – 0:3; Stachy – Čkyně – 0:3

V jarní části dojde k malým změnám v sestavě. Posílili jsme o některé hráče - z Vacova se vrátil a natrvalo přestoupil Zdeněk Švihel dále z Dolních Chaber – Jindřich Pěněk, po doláčení z Vimperka – L. Frk, D. Pek a na střídavý start – Michal Šíp a ze Sv. Máří - V. Levanský. Současný stav hráčské základny družstva A je 28 hráčů z toho 3 klíčoví hráči, jejichž účast na zápasech podstatně ovlivňuje výkon mužstva. (L. Heidenreich, P. Záleský a M. Vozobule.)

Kompletní sestava pro jarní kolo soutěže - Radim Šebánek, Tomáš Sýs, Pavel Záleský, Miroslav Vozobule, Ladislav Heidenreich, Vladislav Voldřich, Pavel Novotný, Ivan Vrhel, Jan Dvořák, Aleš Eigner, Václav Zimmermann, Jan Kraml, Zdeněk Švihel, Jindřich Pěněk, Michal Šíp, Ladislav Frk, David Pek, Ladislav Miko, Michal Marek, Jan Pešl, Zdeněk Kluber, František Švarc, Lukáš Hovorka, Jan Česánek, O. Kroupa, M. Druta, V. Karlík, J Voldřich.

Josef Záleský, hl. trenér družstva A mužstva

Fotbalová příprava

Fotbalové přípravy Sokola Stachy/Zdíkov přes zimu nezahálely. Jejich tréninky probíhaly 2x týdně. V úterý v tělocvičně ve Stachách a v pátek v tělocvičně ve Zdíkově. K přípravným zápasům bylo ještě využíváno sobotní dopoledne, když ve Zdíkovské tělocvičně několikrát děti

poměřily síly s týmy Vacova a Strunkovic. Některé zápasy odehrály zvláště starší a mladší přípravy, v dalších zápasech dali trenéři příležitost společně dětem z ml. i st. přípravy. Výsledky tak možná trochu utrpěly, ale vidět v akci společně starší i mladší děti, bylo přínosem pro hráče i trenéry. Jsme si vědomi, že oproti některým vyspělým týmům okresu zatím nehrajeme až tak atraktivní kombinační fotbal, ale k určitému zlepšení u jednotlivců rozhodně dochází. Stále totiž v kategorii přípravek klademe důraz na rozvoj individuálních dovedností hráčů (techniku) a jejich dravost a bojovného ducha. Tyto schopnosti bychom chtěli postupně přetavit v ochotu více kombinovat a schopnost vidět volný prostor či volného spoluhráče.

Snad nám trpělivost v naší práci, společně se svědomitým přístupem dětí i rodičů přinese do budoucna kypřené ovoce. Na závěr zveme všechny příznivce fotbalu na naše jarní zápasy. Přijďte se podívat a podpořit naše nejmladší fotbalisty.

*Za kolektiv trenérů přípravek
Mgr. Karel Nový*

Mistrovství světa juniorů 2014

Jakub Kordač dosáhl velmi pěkných výsledků hned na prvních nominačních závodech na MSJ 2014 v závodě na 10km klasicky obsadil 7. místo v kategorii muži a 2. místo v juniorech. V závodě na 15km volně skončil v mužích na 12. místě a 2. místě v juniorech. V Novém Městě na Moravě si vedl opět výborně a pojistil si start na MSJ. Obsadil 3. místo v kategorii mužů/ 1. místo junior, ve sprintu skončil ve finále 6. místo.

Lyžařský oddíl Sokol Stachy měl na MSJ ve Val di Fiemme hned 4 zástupce- závodníka Jakuba Kordače, servismana Petra Frühaufa, reprezentačního trenéra RDJ Petru Frühaufovou a fyzioterapeutku Lenku Randákovou. Na MSJ odjelo celkem 5 závodníků a 4 závodnice kategorie juniorů ČR.

Závody začaly sprintem volnou technikou, kde si nejlépe vedla P. Hynčicová - 9. místo, Jakub v závodě startoval, ale z kvalifikace nepostoupil. „Sprinty nejsou jeho silnou stránkou, má problémy se probojovat kvalifikací. Pokud se mu to povede, pak už je v pohodě. Dobře si vede v kontaktních jízdách, nebojí se a umí útočit“ říká jeho trenér S. Frühauf „Na závod jsme ho postavili, protože se nám v tréninkách při závěrečné přípravě líbil a nebylo tím co ztratit. Zpracoval se na závod ve skiatlonu“ říká P. Frühaufová. Skiatlon (10 km klasika + 10 km volně) - tato disciplína měla být jeho hlavní, kde měl ukázat právě své klady v kontaktní jízdě, vytrvalosti a zvládnutí obou technik (klasika a skate). Závod se jede hromadným startem, hned od počátku závodu se Jakub držel v kontaktu na čelo závodu a po polovině trati se držel na 12. místě, závěr závodu volnou technikou dojel na super 16. místě. Klasika (10 km) se Jakubovi nepovedla, byl přemotivován a chtěl víc, než se mu povedlo na skiatlonu. Konečný výsledek byl 61. místo. Ve štafetě 4x5 km se český výběr juniorů umístil na slušném 10. místě / což znamená zlepšení o 3 příčky z MSJ v Liberci/. Jakubovi Kordačovi tak můžeme poděkovat za krásnou reprezentaci našeho malého „vesnického“ oddílu SOKOLA STACHY.

První zpráva ze snažení mladých volejbalistů

Volejbalový kroužek Základní školy ve Stachách má za sebou první měsíce působení. Volejbaloví nováčci si nový sport již trochu osahali a všichni zaznamenáváme viditelné pokroky. Většina dětí, které se do kroužku přihlásily, dochází na první stupeň základní školy. Volejbalové herní dovednosti nejsou pro tento věk vůbec jednoduché, musím však s radostí konstatovat, že všichni jsou velmi šikovní a pilní a jejich snaha a práce přináší první ovoce. Tréninky probíhají každou středu od 15 do 16.30 hodin a také v sobotu ve stejném čase. Pokud by se ještě našli zájemci, kteří by měli zájem přijít mezi nás, rádi je uvítáme.

Tak přijďte, těší se na vás trenéři Jirka Hudeček, Láda Voldřich, Lenka Randáková a Zuzana Šilhová a samozřejmě také naši hráči. Volejbal je fajn sport, který vás může provázet celý život a přinese vám spoustu radosti a zábavy. Ahoj na tréninku.

Fotbalisté přes zimu nezháleli

Během zimní přestávky se všechny týmy pod vedením svých trenérů věnovaly zimní přípravě, která probíhala převážně ve stachovské tělocvičně. V rámci přípravy se všichni zúčastnili několika halových zápasů a turnajů. Většina hráčů družstev mužů se účastnila stachovského vánočního turnaje, který FO uspořádal 25. 12. 2013 pod každoročním dohledem zakladatele turnaje Václava Mičky a také vimperského turnaje v sálové kopané, který probíhá téměř celou zimu. Jak byla příprava úspěšná, se uvidí hned v sobotu 29. 3. na prvním mistrovském zápasu na domácí půdě. Ani výbor FO přes zimu nelenil, vyřešil posílení týmu A mužů pro jarní část a zabýval se nezbytnou administrativou. 8. března uspořádal v Nicově již podruhé taneční zábavu – Stachovskou pumelici, tentokrát ve znamení rocku, což vyhovovalo zejména mladším návštěvníkům. Účast byla velmi slušná, tombola bohatá. Zábavu moderoval Jirka Founě a nebyla nouze ani o kulturní zážitky – všichni se

dobře pobavili. Opět se podařilo získat finanční podporu od Jihočeského kraje ve výši 60 tis. Kč z grantu na podporu sportu určenou tentokrát na dovybavení hřiště. Bude zakoupena výsledková tabule s časomírou, postřikovací vozík, rozmetadlo hnojiva, lajnovací vozík a další nezbytné pomůcky pro udržení kvality rekultivovaného trávníku. Na jaře proběhla vertikutace a pohnování trávníku hřiště a výsledek je nad očekávání. Musíme opět vyzvednout velkou pomoc obecního úřadu, který zajišťuje profesionální sečení trávníku a tentokrát J. Foltýn významně pomohl i se zmíněnou vertikutací. Rádi bychom fotbalovou veřejnost upozornili na skutečnost, že byly spuštěny oficiální webové stránky stachovského fotbalu: www.fotbal-stachy.cz, na kterých naleznete veškeré dostupné informace, novinky, výsledky, fotografie, videa a připomínky návštěvníků.

Srdečně vás zveme k jejich návštěvě.

Vladimír Šíp, předseda FO

Zhodnocení sezóny Sokol Stachy 2013-14 – žactvo:

Lyžařský oddíl Sokol Stachy se v letošním roce potýkal s rozmary přírody a musel se doslova poprat se sněhovými podmínkami. Na konci starého roku 2013 a z počátku nového roku 2014 jsme k lyžování používali cestu spojující Zadov-Pláně, kde byly slušné podmínky. Pak dorost a junioři začali dojíždět do Finsterau a žáci měli tréninky na Kvildě a Vodníku. Přesto všechno jsme v letošní sezóně slavili několik úspěchů:

Dne 2. 3. 2014 se na Vodníku konal závod Krajský přebor jihočeského kraje, kde naši závodníci dosáhli velmi pěkných výsledků:

Žáci do 10ti let:

1. místo – D. Červenková, 2. místo- K. Červenková, 2. místo - V. Bolda, 4. místo- K. Satorie, 5. místo- J. Novotný

Mladší žáci:

1. místo – A. Novotná, 4. místo- B. Picková, 5. místo- N. Volflová, 6. místo- M. Vašíčková, 3. místo- V. Spěváček, 6. místo- J. Kadlec, 7. místo- J. Satorie

Starší žáci:

3. místo- T. Forstová

Mladší dorost:

1. místo- A. Mánková, 2. místo- A. Boldová, 3. místo – M. Albrecht, 5. místo- J. Kaifer, 6. místo- J. Vašíček

Starší dorost:

1. místo- T. Kreuzigerová

Muži, junioři:

1. místo- J. Kordač, 2. místo- M. Řežáb

Žáci mladší a žáci starší:

Tereza Forstová – jako jediná starší žákyně absolvovala všechny závody ČP a MČR žactva

ČP Horní Míšečky 1. - 2. 2.: 15. místo 3,5 km, volně
6. místo, skikros

M-ČR Vodník 14. 2.: 10. místo, sprint
17. místo 2,5 km, klasika

ČP Jablonec 8. 3.: 15. místo 2 km, klasika
15. místo 2 km, volně

Celkové hodnocení: Český pohár 13. místo

Soutěž Hledáme nové talenty - Jablonec

Annie Novotná – 25. místo 2 km, klasika
12. místo 2km, volně

Celkové umístění 19. místo
Barbora Picková – 14. místo 2km, klasika
14. místo 2 km, volně

Celkové umístění 13. místo
Natálie Volflová – 31. místo 2 km, klasika
28. místo 2 km, volně

Marcela Vašíčková – 32. místo 2 km, klasika
29. místo 2 km, volně

Josef Kadlec – 42. místo 2 km, klasika
29. místo 2 km, volně

Vojtěch Spěváček – 45. místo 2 km, klasika
38. místo 2 km, volně

Jáchym Satorie - 44. místo 2 km, klasika
38. místo 2 km, volně

Jakub Voldřich – 45. místo 2 km, klasika

Inzerce

PEDIKÚRA, MANIKÚRA, NEHTOVÁ MODELÁŽ

Nové služby v rehabilitačním centru Mgr. Lenky Randákové
zdravotní středisko Stachy.

Zuzana Šilhová - tel.: 728 968 389

Z Národního parku Šumava

Správa NP a CHKO Šumava dosáhla velikého úspěchu, když skončila na 2. až 3. místě sledované celorepublikové soutěže Česká inovace, která oceňuje a pomáhá začínajícím vynálezčům a šikovným vědcům, ale také inovativním firmám a institucím, včetně institucí veřejné správy. Vyhlášení výsledků soutěže, které se zúčastnilo na 300 subjektů, z toho asi 30 institucí veřejné správy, se uskutečnilo v pátek 21. března. Mezi projekty Správy NPŠ, zaměřené na zlepšení zázemí pro turisty, ocenili porotci projekty Park restaurantu na Březníku u Modravy, a Partner Národního parku spočívající v oboustranně prospěšném vztahu mezi Správou NPŠ, CHKO Šumava a místními řemeslníky, podnikateli a majiteli penzionů. Líbily se také zavedení nového e-shopu, systém terénních fotopointů, kde se mohou turisté fotografovat na nejkrásnějších místech na Šumavě a sdílet fotografie na facebooku, postavení nových vyhlídek, lávky přes řeky, přístřešky pro turisty a vylepšená nabídka pro cesty do divočiny s průvodcem. Nejlepší známky získal i projekt Návrat chladnokrevných koní na Šumavu, kdy koně nejenom šetrně přibližují dřevo z lesa, ale kočí také pracují s veřejností. Zabodoval také nový a jednotný informační systém na území NPŠ, začátek budování infrastruktury a dalších služeb pro zdravotně postižené. V neposlední řadě také tahák pro rodiny s dětmi v podobě, tzv. plyšákové turistiky. V šumavských lesích chybí jelenovité zvěři přirozený predátor, proto její stavy musí redukovat člověk. Plán s počtem kusů, o které je nutné snížit početní stavy jelení zvěře, stanovuje na každý rok Poradní sbor ředitele Správy NP a CHKO Šumava. Tento orgán odborníků složený z lesních hospodářů a zoologů určuje pravidla související s péčí o veškerou

zvěř v lesích NPŠ. Pokud by se tak nedělo, jelení zvěř by se přemnožila a dělala v lese veliké škody. Zejména okusem žádoucích dřevin jako jsou jedle a buk. Pak vznikají škody nejenom přírodního, ale také ekonomického charakteru. Přemnožená jelení zvěř navíc ohrožuje i chráněné druhy živočichů, kteří v šumavských lesích žijí. V nepřiměřeně vysoké koncentraci, může negativně ovlivňovat i populaci tetřeva hlušce. Redukce jelení zvěře, do které se počítá jelen, laň a kolouch, je nutná. Z jejich přirozených predátorů žije na Šumavě pouze rys ostrovid. Ten se na redukci jelení zvěře podílí asi jen třemi procenty. Poplatkový lov je v NPŠ vyloučen, proto snižování stavů jelení zvěře probíhá v režii SNPŠ a zajišťují ho výhradně kmenoví zaměstnanci. Chladnokrevní koně plemene slezský norik, které Správa NP a CHKO Šumava pořídila loni v létě, nacházejí stále větší uplatnění v šumavských lesích. Deset procent z celkového objemu těžeb v lesích, o které pečuje Správa NP a CHKO Šumava, z šumavských lesů vytahají koně. Je to nejvyšší číslo za posledních pět let. Například v roce 2011 byl poměr jen sedmiprocentní. V předcházejících letech ještě nižší. V některých územních pracovištích je nárůst ještě markantnější. Koně navíc výrazně pomáhají i k vylepšení nabídky turistického vyžití. Správa NPŠ přidala pro turisty další atrakce – koně vozí turisty na více místech po území NPŠ.

Kontakt na kočí pro telefonické objednávky projížďek s koňmi: Jiří Dráb, Modrava – 731 530 291, Linus Smatana, Borová Lada – 731 530 294, Josef Šebík, Srní – 731 530 286, Miloš Pozděna, Strážný – 731 530 292.

Mgr. Pavel Pechoušek, tiskový mluvčí Správy NPŠ a CHKO

POHLEDY DO HISTORIE STACH A OKOLÍ

Sklářství ve Stachách

Historie skláren a sklářů ve Stachách je dlouhá a bohatá a tak ji v krátkém přehledu můžeme vylíčit jen velmi stručně. Mnoho jmen a příběhů je nutno ponechat stranou.

Renesanční sklárny

Již v roce 1565 došla komise objíždějící Královský hvozď až „ke sklárně zvané Stachy“ a to je první zatím známý doklad o existenci sklářství v těchto místech. Jméno prvního doloženého zdejšího skelmistra známe teprve o 12 let později, kdy je zde zmiňován „Eustachius zvaný Stach“, ten byl možná i zakladatelem sklárny, kolem které vznikla postupně osada. Po Eustachovi převzal sklárnu jeho syn „Mathes Stachn“, který zde byl nejméně ještě v roce 1606. O něm víme jistě, že vyráběl pateříky (korálky na výrobu růženců), které dodával prostřednictvím kašperskohorského obchodníka Georga Rauschera do Norimberku. Proto předpokládáme, že sklárna byla podobně jako mnoho jiných tehdy na Šumavě založena jako specializovaná pateříková huť. K roku 1614 se zde prameny zmiňují již o dvou sklárnách (což bylo u pateříkových provozů tehdy obvyklé). Obě stašské sklárny ale zanikly (opět podobně jako jiné na Šumavě) někdy v letech 1620- 1622, kdy byl v důsledku událostí počínající tři-

cetileté války ochromen dálkový obchod na Norimberk. Ale hutní právo ve Stachách trvalo nejméně k roku 1654, kdy je měl Vít Stach. Sklárny zůstaly však nadlouho jen vzpomínkou a ve Staších se vyráběla pouze potaš jako surovina pro sklářskou výrobu v okolních oblastech.

Woldřichovská huť

Teprve v 70. letech 18. století se Stachy dostaly znovu do zorného pole sklářského podnikatele, byl jím Benedikt Adler z Adlerovy huti v Pláních. Ten zde v roce 1771 koupil statek rodiny Havlovičů s potašárnou a jeho vdova se později stala společnicí stašského rychtáře Matěje Grabmüllera a s ním v roce 1788 společně požádala o povolení vybudování nové sklárny na svahu Popelné hory. Historie této první novověké sklárny je zatím trochu nejasná. Zdá se ale, že byla v provozu již v lednu 1788, kdy je ve Stachách doložen Wenzl Srb „sklenarske huty tovariss“. V srpnu téhož roku je pak Rosalie Adlerová zapsána jako „hutařka ze sklenovy huty Woldřichowsky“. Tehdy huť nepochybně pracovala, ale situace v českém sklářství byla obtížná a sklárny zápasily s vysokými cenami potaše a v důsledku toho se značnými odbytovými problémy. Zdá se, že v této krizové době sklárna pracovala (opět podobně jako jiné na Šumavě) jen občas a nakonec byla v roce 1798 zcela

zastavena. Tato sklárna vyráběla duté sklo – dá se zde předpokládat výroba skleněného polotovaru pro severočeské rafinerie a výroba užitkových druhů skla.

Eisnerové ve Stachách

V roce 1807 koupil statek se vyhašenou sklárnou kašperskohorský skelmistr Ignatz Eisner. Sklárna se tak stala součástí velké firmy, které patřily sklárny na Antiglu, v Podlesí, ve Zlaté Studni a sklárna U pivního hrnce. Není ale jasné, kdy zde Eisner obnovil provoz. Podle dochovaných pramenů se zdá, že to bylo až k roku 1811, kdy se zdejší skláři objevují poprvé ve státních soupisech. Po Ignatzovi převzal sklárnu jeho bratr Josef a po něm Ignatzův syn Johann Baptist. Provoz zde ale vedl faktor Josef Schmid, který se v roce 1831 oženil s dcerou Ignatze Eisnera Theresií a v roce 1837 sklárnu od svého švagra Johanna Baptisty koupil. Za Eisnerů vyráběla sklárna duté sklo, které zde bylo již zčásti i dekorováno brusem a rytinou a vedle toho se vrátila huť i k výrobě pateříků. Zdejší výrobky byly vyváženy do mnoha zemí a skleněný polotovar odebíraly severočeské rafinerie skla v Novém Boru, Kamenickém Šenově a okolí.

Schmidové

Josef Schmid vedl sklárnu úspěšně a stále více kladl v souladu s rodinnou tradicí důraz na zušlechťování skla, a tak kolem roku 1840 již ve Stachách vedle 58 sklářů pracovalo i 45 brusičů, 2 rytci a jeden malíř skla. Na počátku 50. let 19. století byla u sklárny vybudována samostatná brusírna. V roce 1857 předal Josef Schmid vedení provozu synovi Josefu Eduardovi a po jeho odchodu do Annína vedl sklárnu mladší syn Josef Rudolf. Za jeho éry se sklárna orientovala zejména na výrobu barevného dutého skla a jeho zušlechťování. Zastaralý provoz sklárny se ale ve srovnání s dobou před polovinou 19. století značně zmenšil a kolem poloviny 50. let zde pracoval jen asi 20 osob v hutí, 10 brusičů, 1 rytec a mezi 20-30 lidmi pomocného personálu. Josef Rudolf Schmid se tak rozhodl starou sklárnu (dnes lokalita Stará Huť) zastavit a vybudovat nový provoz.

Nová sklárna

V roce 1875 tak uvedl do provozu na svou dobu moderní sklárnu (dnes lokalita Nová Huť), ve které již byl výkonnější regenerativní otop (generátory). Výrobní program se nadále orientoval především na duté barevné sklo, které bylo vyváženo zčásti jako polotovar do severních Čech, ale zčásti bylo u huti také dekorováno malbou, především v té době velmi populárními dekory zhotovenými bílým emailem. Dále zde byly vyráběny v malé míře stále i pateříky a rovněž součásti lustrů. Jeden lustr sestavený ze zdejších polotovarů zhotovila firma Josefa Rudolfa Schmidta také pro kostel ve Stachách. Nová sklárna byla ale vybudována v době, kdy se nad šumavským sklářstvím již značně smrákalo a nastala doba jeho úpadku. Stále levnější konkurenci severočeských skláren otápených uhlím podléhala sklárna za sklárnou a došlo i na Stachy. Po značných finančních problémech tak byla i poslední sklárna ve Stachách pro dluhy v roce 1889 definitivně zastavena a stašské sklářství se stalo minulostí.

Svědkové času

Slavné doby stašského sklářství připomínají vedle pomístních jmen i dnes jen střepy a kusy pánví na stanovištích starých skláren, výrobky hutí v muzeích či staré fotografie. Památek na zdejší sklárny a skláře se ale dochovalo jen málo, a tak je každá z nich velmi cenným dokladem. K takovým patří i lustr, který se podařilo zachránit díky jednomu sběrateli, od jehož potomků byly trosky lustru v roce 2013 získány obcí a otevřela se tak cesta k obnově této vzácné památky na slavnou dobu stašského sklářství.

S dalšími podrobnosti o sklářství na Stašsku byly nedávno publikovány v časopisu Vítaný host na Šumavě a v Českém lese – jaro 1/2013 – Jitka Lněničková, Josef Pecka: Sklárny ve Stachách.

PhDr. Jitka Lněničková, Sklářské muzeum Nový Bor

Ze života, lidové obyčeje a tradice na Stašsku v první polovině 20. století

Vážení čtenáři, v tomto malém seriálu vám chci přiblížit život lidí u nás na Stašsku v době ne tak dávno minulé, ale přesto tak odlišné od dneška. Každý rok po svátku Tří králů (6. ledna) začíná období masopustu.

Byla a je to doba veselí, bálů, tancovaček, divadelních představení, zabíjaček, dobrého jídla a svateb; ty se v podstatě jindy nekonaly. Masopustní období končí o masopustním úterý (datum je pohyblivé) před Popeleční středou. Masopust je buď dlouhý, nebo krátký (výpočet délky masopustu uveden na jiném místě – závisí na prvním jarním úplňku Měsíce). Vraťme se např. k událostem kolem svatby. Tři neděle před svatbou předcházely „ohlášky“. Kněz při mši 3x ohlašoval z kazatelny:

„Oznamuje se, že v sňatek manželský vstoupit míní – následovala jména snoubenců - , je-li však někomu známa překážka k uzavření tohoto sňatku, ať to oznámí na faře ve Stachách“. Ohlášky byly zrušeny v roce 1949. V předvečer svatby se sešla svobodná chasa, zapíjeli svobodu – tzv. štando – a stavěli u domu nevěsty bránu. Cestou do kostela na svatbu se symbolicky zatahovala cesta –

dával se „šrank“. Přes cestu natáhli kamarádi snoubenců povijan (což byla dlouhá vyšívaná stuha, kterou se ovíjela peřinka s malým děťátkem) a svatebčané se museli „vyplatit“. Večer po svatbě se ještě nevěsta tzv. „zavíjela“.

Starší ženy s její hlavy sundaly věneček, dříve v minulosti ho nahradily čepcem, později hlavu ovinuli šátkem a svatební veselí pokračovalo.

Masopustní radovánky vrcholily tři dny před Popeleční středou. Nejvíce legrace bývalo poslední den o masopustním úterý. Od rána od stavení ke stavení obcházel průvod maškar – kobyly, židi, cikánka, bába s nůši, doktor, policajt a nesměl chybět šašek, nepsaný organizátor průvodu. Průvod doprovázela kapela. O muzikanty nebyla na Stachách nouze. U každé chalupy zahráli jednu písničku, maškary zatančily s hospodyní, ta je podarovala koblihy, hospodář dal příspěvek do pokladničky a přidal štamprdlíčku. Večer byla muzika a i ten, kdo k muzikám nechodil, o masopustě přišel. Avšak i masopustní radovánky měly svůj konec. Babička vyprávěla: „o masopustním úterý bývala také muzika v Jirkalově u Hauzů. Kapelník pan Šimek před půlnocí oznámil, že se hraje poslední kus a úderem půlnoci, jako když utne, vše skončilo a chasa se rozešla domů“.

Než si povíme, jak to bylo dál, vrátíme se do 2. února – k svátku Hromnic. V křesťanství tomuto dni odpovídá svátek „Uvedení Páně do chrámu“ (40. den od narození Ježíše Krista). Svátek byl také spojen s ochranou před bouří, bleskem a ohněm. V kostele se světily svíčky, tzv. hromničky a ty se pak při bouřkách a krupobití zapalovaly a spolu s modlitbou měly ochránit dům. K Hromnicím se váže řada pranostik. Nejznámější je „Na Hromnice o hodinu více“ nebo „Na Hromnice půl krajíce, půl píce“ a z mnoha dalších ještě „Na Hromnice jasná noc – bude ještě mrazů dost“.

Po masopustním úterý následuje Popeleční středa, kdy začal 40. denní půst, nekonaly se žádné zábavy, v rodinách se ve všední dny modlil růženec, v neděli se chodilo do kostela. Právě do růženců se v 18. a 19. století ve sklárnách na Stašsku vyráběly korálky, zvané pateříky. O Popeleční středě se při mši uděloval „popolec“, křížek z popela na čelo, kdy kněz pronášel – „Pomni člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš“ – připomínka marnosti tohoto světa.

Týden před Velikonocemi je Květná neděle. Křesťané si připomínají slavný vjezd Kristův do Jeruzaléma, kde byl vítán palmovými ratolestmi. Pro připomenutí této události se v našich zemích, tedy i na Stašsku připravovala – jak se zde říkalo „košťata“. Nějakou dobu před Květnou nedělí nařezali hospodáři větvičky, dali je doma na teplém místě do vody. Ráno na Květnou neděli svázala hospodyně kočičky, lísku, jalovec, ozdobila barevnými mašlemi a „košťe“ bylo hotové. Většinou děti je nesly do kostela k posvěcení. Posvěcené zavěsili doma v obytné místnosti, několik větviček se dávalo za kříž, z většiny pak před Velikonocemi

hospodáři nadělali křížky a o svátcích je roznesli do polí.

Týden od Květné neděle k Velikonocům je nazýván Pašijový nebo také Svátý. Některé jeho dny jsou označeny zvláštním přívlastkem. Zelený čtvrtek – připomíná se „Poslední večere Páně“. Po večerní mši „odlétají zvony do Říma“. Nadešla chvíle pro kluky (děvčat se tyto radovánky netýkaly). Již večer místo klekání obešli se svými řehtačkami a klepačkami vesnici. Obvykle nejstarší hoch byl tzv. kaprál (šéf party). Zastavovali a modlili se u křížků. Obcházeli ráno ještě za tmy, v poledne a večer na Velký pátek a ještě dopoledne na Bílou sobotu. To již obcházeli jednotlivá stavení, po modlitbě hospodyně přinesla koledu – vajíčka, peníze. Když obešli celou obec, ujal se kaprál rozdělování koledy. Velký pátek – nesmělo se hýbat se zemí, na polích se nepracovalo. Pouze se uklízelo kolem chalupy a uvnitř. Podobně jako na Popeleční středě byl velký půst. O 15. hodině se modlením v kostele připomínalo ukřižování Ježíše Krista a byl otevřen „Boží hrob“ (do odpoledne Bílé soboty). Bílá sobota – to měly hodně práce hospodyně, pekly bochánky, smažily „boží milosti“, tradiční velikonoční pečivo. Za kostelem se tento den v přítomnosti pana faráře, dědečků a dětí páčila dřívka – „tzv. jidáš“. O žhavé uhlíky byl velký zájem. Vhazovaly se do konvičky se svččenou vodou, tradovalo se, že když se dívky touto vodou omyjí, budou zdravé a hezké. Večer se konalo „Vzkříšení“. Při Gloria „přiletěly zvony z Říma“, vše začalo zvonit – u oltáře, u zákristie i zvony na věži. Za doprovodu hudby vyšel průvod – od kostela směrem do kopce, u dnešní ZUŠ se zahrulo dolů po hlavní ulici, kolem kříže pod lípou, zpět ulicí ke kostelu. V oknech domů, kolem nichž se průvod ubíral, byly rozsvíceny svíčky. Pan farář obklopen ministranty pod „nebesy“ (nesli je 4 muži) nesl monstranci. V průvodu byly nesené i korouhve z kostela. Byla to velká slavnost. Následovala neděle, Hod Boží velikonoční. Staří i mladí se vypravili do kostela. Je to nejdůležitější křesťanský svátek, všichni šli v nejlepších šatech, zvláště děvčata musela mít něco nového („aby je beránek nepokakal“). Odpoledne nosili hospodáři na pole křížky z posvěcených ratolestí z Květné neděle. V pondělí velikonoční se chodilo pomlázkou, dostávala se barvená vajíčka a zpívalo se: „Hody, hody, doprovody, dejte vajíčko červené. Nedáte-li červené, dejte aspoň bílé, slepička vám snese jiné.“ Hoši též hrávali o vejce; tūkali vejcem o vejce. Čí vajíčko dříve prasklo, ten prohrál. Také se třefovali (sekali) penězi do vajec. Zasekl-li se peněz do vajíčka, jeho majitel prohrál, nezasekl-li se, prohrál sekající.

Když jste dočetli až sem, možná jste nabyli dojmu, že život na Stašsku byl idylický. Avšak to je jen zdání. Přes zimu sice nebyla tvrdá práce na polích a loukách, ale hospodáři připravovali a opravovali zemědělské nářadí, měli těžkou a nebezpečnou práci se svážením palivového dře-

va na velkých saních (šmejčích). Bylo také hodně práce se sněhem, zimy bývaly tuhé se spoustou sněhu. Tak např. ještě začátkem března r. 1949 bylo tolik sněhu, že mezi Jirkalovem a Stachami nebyly vidět dřevěné ploty. Když zemřel výminkář z nejzazší jirkalovské chalupy, bylo nutné ručně proházet cestu až na Stachy.

Pro některé občany byl důležitým dnem 19. březen – svátek sv. Josefa. Právě na svatého Josefa a podle počasí někdy i o něco později se loučili s rodinami a odcházeli za prací „do světa“. A nebyla to snadná obživa.

Dovolím si citovat z paměti jedné stašské rodiny: ... po smrti svého muže naložila menší děti do vozíku pod plachtu, která byla přetažena přes obruče, aby se ve vozíku dalo spát, zapřáhla psí potah (pozn. v lepším případě koníka) a vyjela do světa prodávat nádobí. Děti ve vozíku spaly „obojámo“. Tam, kde mělo jedno hlavu, mělo druhé proti němu nohy, aby se tam všechny slehly. ...Starší děti šly do Saska se zedníky ... U zedníků se nosila malta ještě na hlavě v dřevěném škopíčku. Nejdříve si dali na hlavu podložku. To byl takový věnec jako matrace, na to škopek s maltou, který jednou rukou přidržovali a druhou se přidržovali žebříku, po kterém ležli na lešení ...“ Tolik citace. Někteří další odcházeli do světa jako muzikanti k cirkusům, stavěči cirkusových stanů, tesaři a jiné profese.

Jak se vypočítává termín velikonočních svátků a délka masopustu

Termín Velikonoc: vycházíme z data začátku jara (jarní rovnodennost) – tj. 21. 3. Z kalendáře zjistíme, kdy po tomto datu je úplněk Měsíce. Po tomto úplňku Měsíce

následuje neděle velikonoční (Hod Boží velikonoční). Termín konce masopustu: od neděle velikonoční odpočítáme v kalendáři nazpět 40 dní (počítá se bez nedělí). Dostaneme se ke středě – Popelční středě a úterý před ní je masopustní úterý – konec masopustu. Začátek masopustu je vždy 7. 1. po svátku Tří králů.

Recept na velikonoční pečivo „boží milosti“

Půl kg hladké mouky, špetka soli, 50 g rozpuštěného chladného másla, 1/16 l bílého suchého vína, lžička citrónové šťávy, vrchovatá lžice cukru, jedno celé vejce, jeden žloutek a tolik mléka, aby vzniklo vláčné těsto, jež velmi dobře rukou a válečkem zpracujeme až lupe; vyválíme na asi 3 – 4 mm silnou placku, krájíme rádyčkem na čtverečky, na rozpáleném oleji smažíme do růžova a ještě teplé obalíme v moučkovém cukru s vanilkou.

Kramlové svobodníci ze Šumavy

Naše vyprávění začneme parafrází - nikdo není dokonalý. Z této premisy zákonitě vychází, že ani žádná věc, kterou udělal nedokonalý člověk, nemůže být dokonalá. A tak z tohoto prostého důvodu žádám případné interese, aby skrovné dílko posuzovali shovívavě.

Než se dostaneme k líčení dějů z doby, kdy je již informací více, pokusíme se o nástin našeho rodopisu na základě dostupných pramenů, mezi něž patří matriky, soupisy obyvatel podle víry, kroniky obcí a dalších materiálů, do kterých je dnes možné nahlédnout z domova díky internetu. Ovšem i tato cesta je značně časově náročná a pracná, ale jak se říká – bez práce nejsou koláče.

Po této malé dělostřelecké přípravě naše ohlédnutí může začít, neboť nezbyvá než naplnit slova historika Jana Lhotáka ze sušického Muzea Šumavy, který konstatoval, že rod Kramlů patřil mezi jeden z profilujících rodů bývalého Královského hvozdu a ve Stachách tvořil přímo páteř tamního osídlení. A to je zavazující konstatování, které by mělo být naplněno a zdokumentováno.

Bylo, nebylo. Bylo, ale jako by ani nebylo, neboť beze zbytku platí, že co nebylo zapsáno, jako by nebylo. A tak pro drtivou většinu z nás je výchozím bodem až polovina 17. století, i když matriky, do nichž se zapisovaly narození, oddávky a úmrtí, byly církví vedeny od 16. století. Navíc je dlužno připomenout, že již z roku 1591 pochází na-

řízení o vedení matrik narozených, které bylo rozšířeno r. 1614 o matriky zemřelých. Ovšem nařízení a jeho plnění spolu mnohdy neladí. Podíváme-li se jak to vypadalo v bývalém královském městě Kašperské Hory (Bergreichenstein), pak musíme konstatovat, že až do dnešních dnů se dochovala matrika narozených z let 1627-34 a dále pak matriky narozených, oddaných i zemřelých nepřetržitě od roku 1659. V některých enklávách byla situace lepší, jako ve Vimperku, kde je možné sledovat obyvatelstvo již o sto let dříve. Roku 1651 byl proveden první soupis obyvatel podle víry, o tři roky později pak byl zpracován popis stavu země po třicetileté válce (1618-48). A to je doba nejbližší dnešku, kam se obyčejný smrtelník při vši snaze může dostat. Ale díky i za to. Ovšem i zde je si nezbytné uvědomit, že vše zachycovali mužové, kteří nebyli dokonalí. A tak se zvláště v té době nejbližší, ale i pozdější, musíme vyrovnat s řadou nedokonalostí. Někde chybí příjmení, jinde je písmo nečitelné (mizerný rukopis či stáří archiválií). A tak samozřejmě i zde nebude vše v tom nejlepší a zcela vyčerpávajícím stavu. Ale bude to lepší než nic. Tolik na omluvu.

Zahájíme tedy tím, že jako zajímavost uvedeme současnou četnost výskytu našeho příjmení v republice. V roce 2011 (2010) bylo mužských nositelů tohoto jména 252 (248), žen pak 275 (277). Nejvíce Kramlů bylo v Praze – 62,

Vimperku – 33, Hodoníně – 30, Černošicích – 9, Č. Budějovicích, Domažlicích, Sušici, Ústí n. L. a Otrokovicích po 6. Na kolínském okrese pak dva, já a můj syn Štěpán.

Pokud jde o naše jméno, tedy příjmení, a přijmeme-li tezi našeho žijícího významného biochemika, profesora Jiřího Kramla, pak můžeme konstatovat, že naše příjmení pochází z okolí rakouského Lince, kde je naše jméno dodnes živé. Jeho dnešní podoba odpovídá tam vyslovenému Krämer. Jazykový slovník pak ke slovu der Krämer přiřazuje český ekvivalent kramář. Z etymologického hlediska pak podle slovníku Váši a Travníčka kramář označuje drobného obchodníka, hanlivě i hokynáře. Kramářství bylo dříve označení drobné obchodní živnosti, zabývající se prodejem předmětů denní potřeby, galanterního a střížního zboží, k němuž nebylo třeba průkazu způsobilosti. Aktivita těchto obchodníků byly menší než těch, co provozovali obchody se smíšeným zbožím. Druhým úhlem pohledu, co do významu slova, pak by mohl být vztah k věci. Tou by mohla být tesařská skoba, která se označuje častěji jako kramle (femininum), či kraml (maskulinum). Ta slouží dodnes ke spojování dřevěných trámů v nosných konstrukcích. Ovšem, přehlédneme-li v retrospektivě mužské příslušníky rodu, kteří se dožili dospělosti, pak mezi nimi tesařů, či výrobců kramlí – kovářů, bylo poskrovnu. A do třetice, v přeneseném slova smyslu pak známe výraz - vzal kramle - což vyjadřuje, že vzal do zaječích, zmizel nebo sběhl. Ale ani o takových nás dobové zápisy neinformují.

Tyto zdánlivě nepodstatné skutečnosti mě pak přivedly, jako dlouhodobého amatérského pěstitele heraldiky a genealogie, k tomu, že jsem po delší úvaze navrhl a začal užívat pro náš rod i znak. Ten má v prostém zlatém štítu uprostřed nad zeleným trojvrším černou kramli hřeby dolů. Pro nás trojvrší představuje Šumavu, pro ty z okolí Lince pak jsou to Alpy. Ale kopec, jako kopec.

Nu a nyní k meritu věci. Jak se na mnoha místech v archíváliích dovídáme, patřili Kramlové mezi svobodníky, či jinak označované jako dědiníky (něm. Freisassen, lat. liberi). Byli to obyvatelé Čech, kteří již od středověku až do roku 1848 nepatřili k žádnému zemskému stavu. Byli vlastníky svobodných venkovských nemovitostí a stáli bezprostředně pod králem a jeho úřady. Jistější zprávy o nich máme až z období husitských válek. Tehdy byli králi povinováni vojenskými službami převážně ve speditérské oblasti, tedy zajišťováním potahů a příprěží pro přepravu materiálu. Jejich svoboda byla spojena se statkem nikoli s osobou. S jejich statky byla spojena i další práva, jako lov, čižba (chytání ptactva do ok a sítí), vaření a šenk piva, pálení uhlí a další a mohli mít na statcích i poddané. Majetkové spory patřily pod zemský či královský soud. Vykonávali i rychtářská práva. Koncem 18. století bylo v Čechách asi 1 200 svobodnických usedlostí. V této době vrchní správu nad nimi vykonávala Česká komora. Od poloviny 17. století byly pro tento druh majetku vedeny svobodnické knihy, kam byl tento majetek zaznamenáván podobně jako do zemských desek. Větší koncentrace svobodníků byla v berounském, čáslavském, kouřimském, prácheňském a táborském kraji. Podle nejstarších pramenů zjišťujeme, že dominiem na území Čech, kde působili a dosáhli největší koncentrace, byla Šumava a to v části, která se nachází mezi městy Vimperkem a Sušicemi a leží pod vrchem Javorníkem, který se tyčí do výše 1089 m.n.m. Zde je také pětice větších obcí Nicov, Pohorsko, Stachy, Strašín a Stodůlky, kde byla jejich koncentrace největší, ale nesmíme zapomenout i na

nedaleké královské horní město Kašperské Hory, Volary, Volyni a další. Ze zjištěného lze vyslovit dosti oprávněnou domněnku, že všichni současní příslušníci rodu, bez ohledu na jejich současnou dislokaci, pocházejí z této lokality.

Pro ty, kteří se rozhodli, či rozhodnou pátrat po stopách svých předků, tedy Kramlů, pak jen uvedu soupis farností v jihočeském dominiu, kde se s nimi mohou setkat (v abecedním pořadí):

Bohumilice; České Budějovice; Český Krumlov; České Žleby; Čestice; Čkyně; Dobruška; Horní Vltavice; Horažďovice; Horní Planá; Hoštice u Volyně; Chanovice; Kašperské Hory; Malenice; Netolice; Nicov; Nový Svět; Prachovice; Předslavice; Putim, Rejstěj; Sedlice; Stachy; Strakonice; Strašín; Svatý Mouřenec; Vacov; Vimperk; Volary; Volyně; Záblatí a Zdíkovec.

V těchto více než třiceti farnostech pak stačí prohledat kolem tří stovek matrik a máte zaděláno. Ovšem, abych těm dalším usnadnil tuto trnitou cestu, pak rovnou sděluji, že kromě ortodoxně psaného Kraml nesmějí nechat bez povšimnutí dalších více než padesát variant jména, které opět uvádím pro jednotnost a přehlednost v abecedním pořadí:

Craml; Gramel; Gramer; Graml; Grammel; Grimer; Chroml; Kamiel; Kemer; Khanl; Kram; Krambl; Kramel; Kramel; Krameler; Kramer; Kramler; Krammel; Krammer; Kramml; Kramnel; Kramol; Kramr; Kranal; Krandl; Kranl; Krantl; Krämler; Krämling; Krämmel; Kreimel; Kreiml; Kreml; Kremlar; Kreml; Krimel; Kriml; Kromer; Krounr; Krumer; Kruml; Krumr; Krymel; Kryml; Schrambl; Schramel; Schraml; Schrammel; Schranbl; Schräml; Škraml.

Na toto poznání Vám postačí, pokud se chcete opravdu k něčemu dopracovat na úhoru svých předků v rámci celého rodu, okrouhle pět tisíc hodin, které strávíte nejen vyhledáváním, ale pak při zpracovávání získaných údajů a v neposlední řadě pak dohledáváním toho, co jste přehlédl. I tak se vám nepodaří vše podle představ dotáhnout do konce. Narazíte třeba na to, že zemřelý se ani nenarodil, či že zemřelá žena byla zapsána jako chlapec. Ve stručnosti pak můžeme ze zjištěného sumarizovat, že rod Kramlů od prvního zjištěného data až do roku 1900, kdy až na jedinou za Nicov jsou matriky přístupné, představuje přes čtyři tisíce jedinců, kteří uzavřeli v mužské linii přes čtyři sta manželských svazků. Byli svobodníky, měšťany ale i poddanými, byli majetnější či někteří skončili až na samém dně společnosti, stíhaly je nemoci, neštěstí i tragedie, zastávali úřady, vlastnili živnosti, věnovali se obchodu, řemeslům. Pocházeli z něho učitelé, duchovní, ale i třeba magistrátní či jiní úředníci. A nakonec jsem zjistil, proč řada z nich měla a má ráda pivo. Řada z nich byli sládci, vlastníci či pachtýři pivovarů a hospod. Jak je vidět, v úhrnu by představovali podle čísla velmi slušné malé městečko, nejen co do počtu obyvatel, ale také co do profesí, které by bylo ve všech směrech soběstačné.

První zmínky o příslušníkovi našeho rodu najdeme v generálním rejstříku k Berní rule. Ve Stodůlkách (soudní okres Hartmanice), které byly jednou z rycht Královského hvozdu se uvádí zahradník (rozuměj domkář) Jiřík Kramer, kterého lze s určitostí označit jako příbuzného našeho početného rodu, neboť je známo, že Kramlové měli příbuzné v této staré době právě ve Stodůlkách. Druhým pramenem pak je matrika farnosti Předslavice č.1 z let 1655-1706, kde se uvádí, že manželům Janu Kramlovi a Anně se narodili synové Vít (*17.5.1655) a Jiří (*14.4.1658). Jelikož tato

zmínka je jediná a další zde následuje o více než stopadesát let později, lze usuzovat, že se z obce Tvrzice odstěhovali. Přemístili se s největší pravděpodobností do Stach, které se dříve nazývaly Stachov. Pokud by někdo argumentoval tím, že se zde žongluje s ne zcela stejnými příjmeními, pak ho musíme na tomto místě ubezpečit o tom, že tomu tak není. Jako zářný příklad nám poslouží jeden z příslušníků rodu, který bydlel v Českých Žlebech - Jiří (*1757). V tamní matrice č. 1 z let 1784–1844 se uvádí 14. 6. 1785 jako Kram, 7. 7. téhož roku jako Gramer, 24.4.1787 Krämmler, 27. 12. 1788 Kramer, 1.3.1808 Kraml a zemřel 14.7.1821 jako Kromer. Vysvětlení je celkem nasnadě. Dá se předpokládat, že v té době písmena znalých lidí mnoho nebylo. Záleželo tedy na testorovi (ten co do matrik zapisoval) jak dobře slyšel. Při změně testora a při nachlazení zapisovaného pak mohlo dojít téměř ke všemu. Že tomu tak bylo nám dokumentuje ta skutečnost, že třeba v Kašperských Horách zpracovatel indexu (rejstříku podle abecedy) do matriky dopisoval, kde si byl jist, správné příjmení.

O tom, že nebylo jednoduché postihnout rod v celé jeho košatosti svědčí to, že bylo prolustrováno více než 400 matrik farností v zájmovém území. Některé se dostaly, zvláště ty zpočátku vidované, do zorného pole i několikrát. To proto, že v první fázi byly vyhledávány ortodoxně pouze osoby zapisované jako Kraml. Po osvojení si jmen nevěst bylo nutné se k nim znovu vrátit a tak se počet variant jmen příslušníků rodu pomalu zvětšoval a v poslední fázi dosáhl úctyhodného čísla padesát.

Některé matriky pak prohlížíte i pětkrát, pokud dohlédáte některé údaje.

Do stašské rychty se Kramlové tedy přistěhovali v rámci druhé vlny kolonizace, která se klade do počátku druhé poloviny 17. století. Nejstarší záznamy pocházejí z matrik Kašperských Hor, kde bylo zaznamenáváno německy hovořící obyvatelstvo. V matrice narozených za období 1659-1724 pak již nacházíme řadu záznamů:

5. července 1659 se manželům Jiřímu a Evě narodila dcera Dorota, 9. ledna 1661 pak manželskému páru Pavlovi a Dorotě syn Pavel.

25. ledna 1671 vstoupili do manželství Martin s Marií.

O více než deset let později, tedy 16. 9. 1672 se otcí Jiřímu narodila dcera Uršula, 5. 2. 1675 další dcera Marie a 8. 5. 1673 pak Janovi syn Jiří.

U těchto záznamů však není uvedeno, tak jako u dalších až do roku 1692, jméno matky. Později se uvádělo, ale jenom její křestní jméno. To vyplývalo z toho, že křest se konal co nejdříve po narození dítěte vzhledem k tehdejší velké novorozenecké úmrtnosti. A navíc křtu se matka neúčastnila, protože před vstupem do kostela musela podstoupit obřad očišťování, který zpravidla trval čtyři až šest týdnů po porodu, kdy rodička měla nařízený klid.

V období 1677–1714 však nacházíme zmínky pouze o dvou párech. Janovi Jiřímu se 7.11.1683 narodil syn Martin a zbylých dvanáct narozených dětí patřilo Jiřímu a Evě. Podle uzavřených manželství pak lze jednoduše dovodit, že Eva byla rozená Winter.

V matrice vacovské farnosti pak nacházíme první záznamy o něco později. Dozvídáme se, že Janova dcera Virginie Marina se provdala 17. června 1674 za Matyáše Zika, Antonie byla v únoru 1677 kmotrou malému Matěji Tomešovi a že v červenci 1682 se Janovi a Voršile narodila dcera Magdalena.

Z uvedeného lze označit jako bez dohadů doložitelného původce později košatého rodového stromu „stachov-

ských“ Jana (Jiřího), který měl za manželku Voršilu. O té víme z vacovské matriky zemřelých z období 1727–1761, že zemřela 14. března 1733 jako vůbec nejstarší příslušnice rodu ve věku 116 let. Pokračovateli se v podstatě stali Jiří s manželkou Evou Winter a z jejich početného potomstva pak synové Jiří (1682–1740) a Leonard (1704–1742). Jiří se 26. září 1676 oženil s Evou Winter, a syn Jana Jiřího Martin pak poprvé s Evou Kortus. Příslušníky předcházejících generací zatím nelze s ohledem na málo vypovídající prameny příbuzensky zařadit, ale můžeme se o to na tomto místě pokusit.

Z této doby máme také první záznamy o majetkové držbě. Dozvídáme se, že roku 1675 koupil Jan Kraml od Matyáše Guese (zřejmě později psaného jako Kûs) chalupu označovanou jako Deutsche „Veitzal“, která o sto let později při číslování domů obdržela popisné číslo 100. Tuto chalupu téhož roku vyměnil s Lorencem Winterem za jinou, která nesla orientační označení Grosshof „Jogerl“ a dostala později popisné číslo 142. Ta se pak stala vlajkovou lodí rodiny. Záznam o převodu je v knize 8 pod N°10.

O šest let později se v téže knize pod N°13 uvádí ve stejné lokalitě jako majitel chalupy čp. 104 Jiří.

Tyto údaje dokládají, že se Jan i Jiří v obci Stachy etablovali, položili základy a vytvořili vhodné podmínky pro pokračovatele rodu. Však také chalup či domů zde v průběhu doby vlastnili více než tucet a zůstalo málo těch, ve kterých nebydleli.

V roce 1837 v rámci stabilního katastru v působnosti obce Stachy byl v majetku jednotlivých rodin následující počet chalup:

25 – Voldřich; 12 – Kraml; 10 – Winter; 9 – Kûs; 8 – Foltyn, Kortus; 7 – Švarc; 6 – Stach; 5 – Peschl, Grabmüller, Wastl, Uhlíř; 4 – Frühauf, Wolf; 3 – Herčík, Šimek, Strobl; 2 – Blahout, Hanzlík, Kluiber, Princ a Rippl.

Spolu s rozšiřováním majetkové držby docházelo i k posilování příbuzenských vztahů. Množství uzavřených manželství pak v podstatě kopíruje tuto paritu. Pokud uzavřeme své sledování rozhraním století, tedy 19. a 20., pak došlo mezi jednotlivými rody a jejich příslušníky obojího pohlaví k uzavření následujícího počtu manželství:

44x – Voldřich; 20x – Wastl, Winter; 12x – Kûs; 11x – Kraml, Švarc; 10x – Foltyn; 9x – Kortus; 7x – Uhlíř; 6x – Princ.

*Herman Kraml Červené Pečky
hermankraml@seznam.cz*

Navštěva historických vozidel

*Tradiční návštěva historických vojenských vozidel
Stachy 1. 5. 2014 od 15,30 do 16,40 hod.*

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Nejmladší občanci naší obce:

Prokop Janečka	Úbislav 37	20. 11. 2013
Vladislav Echlakov	Stachy 174	29. 12. 2013
David Teleaga	Sídliště 347, Stachy	23. 01. 2014

V roce 2013 se v naší obci narodilo celkem 13 nových občanků, 5 děvčat a 8 chlapců. Všichni noví „Králováčci“ byli, případně budou uvítáni do řad našich občanů a zapřesáni do pamětní knihy narozených.

Prvním občankem narozeným v letošním roce je David Teleaga, Sídliště 347, Stachy.

*Blahopřejeme
všem spoluobčanům,
kteří se v lednu – dubnu
letošního roku dožívají
významného životního
výročí:*

Vlasta Kučerová,	Šebestov čp. 111	70 let
Milada Kramlová,	Stachy čp. 336	70 let
Jan Sláma,	Jaroškov čp. 3	70 let
Ladislav Kortus,	Stachy čp. 147	75 let
Marie Machová,	Sídliště čp. 346, Stachy	75 let
Terezie Kerekešová,	Sídliště čp. 346, Stachy	75 let
Jan Vrhel,	Stachy čp. 277	75 let
Adolf Žižka,	Stachy čp. 376	80 let
Eva Slámová,	Úbislav čp. 4	80 let
Miloslava Krňoulová,	Stachy čp. 322	80 let
Jan Říha,	Stachy 223	80 let
Karel Vrhel,	Stachy čp. 124	85 let
Božena Caisová,	Chalupy 98	85 let

*V období
prosince 2013 – dubna 2014
nás navždy opustili
tito naši spoluobčané:*

František Brabec,	Jaroškov čp. 30	ve věku 78 let
Jindřich Rataj,	Stachy čp. 73	ve věku 74 let
Marie Tomášková,	Úbislav čp. 61	ve věku 91 let
Nelly Mahmoodová,	Říhov 45	ve věku 22 let
Jan Voldřich,	Zadov 28	ve věku 86 let
Marie Frühaufová,	Bláhov 209	ve věku 78 let
Václav Král,	Úbislav 38	ve věku 80 let

INFO

Místní poplatky

Poplatek ze psů

Poplatníkem poplatku ze psů je fyzická nebo právnická osoba, která je držitelem psa a má trvalý pobyt nebo sídlo na území obce. Poplatek se platí ze psů starších 3 měsíců. Držitel psa je povinen ohlásit na OÚ Stachy ve lhůtě do 15 dnů vznik, nebo zánik poplatkové povinnosti a jakékoli změny v ohlášených skutečnostech (např. porážení, úhyn psa, změnu adresy, nárok na změnu sazby v případě pobírání důchodu, který je jediným zdrojem jeho příjmu). Sazby poplatku jsou stanoveny Obecně závaznou vyhláškou o místních poplatcích č.1/2013 čl. 5 (www.stachy.net) takto:

- za prvního psa 200 Kč
- za druhého psa a každého dalšího psa téhož držitele 300 Kč
- za psa, jehož držitel je příjemcem invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jediným zdrojem jeho příjmu, anebo poživitelem sirotčího důchodu je sazba za prvního psa 100 Kč
- za druhého psa a každého dalšího psa téhož držitele, který je příjemcem invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jediným zdrojem jeho příjmu, anebo poživitelem sirotčího důchodu je sazba 150 Kč.

Poplatek je splatný do 31. března kalendářního roku a lze jej uhradit v hotovosti na OÚ Stachy nebo poštovní poukázkou, případně bankovním převodem na účet obce.

Poplatek za komunální odpad

Poplatek za komunální odpad zůstává i pro rok 2014 ve výši 500 Kč na osobu. Poplatníkem je fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, cizinci s trvalým či přechodným pobytem a také vlastníci stavby určené

k individuální rekreaci, bytu nebo rodinného domu, ve kterých není k trvalému pobytu hlášena žádná osoba. Poplatek je splatný jednorázově, nejpozději do 31. března kalendářního roku. Poplatek lze uhradit hotově na OÚ Stachy, převodem na účet č. 1725281/0100 nebo poštovní poukázkou. Při úhradě převodem na účet je nutno uvést variabilní symbol – desetimístné číslo sloužící k identifikaci poplatníka, které je neměnné a bez jeho uvedení je obtížné platbu správně identifikovat.

Osvobození a úlevy jsou stanoveny Obecně závaznou vyhláškou o místních poplatcích č.1/2013 čl. 29 (www.stachy.net).

UPOZORNĚNÍ: Žádáme touto cestou všechny občany, kteří ještě nezaplatili poplatek za odvoz komunálního odpadu a poplatek ze psů, aby tak učinili neprodleně.

V případě vašeho zájmu o zasilání aktuálních informací včetně elektronické verze Staška, sdělte vaši e-mailovou adresu na – infokanal@stachy.net

Obec žádá občany o zapůjčení historických fotografií a materiálů týkajících se naší obce. Rádi bychom zřídili obecní archiv, kde budou uloženy fotokopie z vašich materiálů.

Redakční rada Staška

Klíma Bořivoj, Mgr. Voldřichová Petra, Mgr. Puschmanová Marie, Ing. Střelečková Lenka, Machová Marie, Bárová Radka. Redakční rada nezodpovídá za obsah a formu jednotlivých příspěvků a vyhrazuje si právo na jejich zkrácení.

Evidenční číslo MK ČR E 21369

Příspěvky do dalšího vydání zasílejte na: knihovna.stachy@quick.cz, nebo vhodte do schránky OÚ.

Uzávěrka dne 31. 5. 2014